

Sporda Ahlaktan Uzakla?ma Ölçe??

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda Ahlaktan Uzakla?ma Ölçe??*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31030>

Özet

Sporda Ahlaktan Uzakla?ma Ölçe?i (SAUÖ), spor ortamlar?nda bireylerin ahlaki standartlar?n? ask?ya alma veya bu standartlardan sapma e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle sporcular?n etik olmayan davran??lar?n? rasyonelle?tirmelerine olanak tan?yan bili?sel mekanizmalar? **ahlaktan uzakla?ma** teorisi çerçevesinde de?erlendirmektedir. Ölçe?in k?sa formu, Türk kültürüne **geçerlik** ve **güvenirlik** çal??malar? yap?larak uyarlanm??tır.

Yap?lan uyarlama çal??mas?, ölçe?in sporcular aras?nda gözlemlenen ve genellikle rekabetçi bask? alt?nda ortaya ç?kan ahlaki sapmalar? ve etik d??? davran??lar? tespit etme yetene?ini göstermektedir. Ölçek, tek faktörlü yap?s?yla, sporda ahlaki yarg?lar?n erozyonunu bütüncül bir biçimde ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sporda Ahlaktan Uzakla?ma, **Spor Psikolojisi**, Etik Davran??, Ahlaki Yarg?, Psikometrik Ölçek, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Bahri Gürp?nar

Amaç

Sporda Ahlaktan Uzakla?ma Ölçe?i'nin temel amac?, sporcular?n rekabetçi ortamda etik d??? veya saldırgan davran??lar? haklı ç?karmak için kulland?klar? **ahlaktan uzakla?ma** mekanizmalar?n?n düzeyini belirlemektir. Bu mekanizmalar, sporcular?n kendi eylemlerinin olumsuz sonuçlar?ndan duyduklar? suçlulu?u azaltmalar?na yardımcı olur.

Ölçe?in Türk kültürüne uyarlanmasıyla, Türk sporcular?n ahlaki yarg?lar?n? ve etik e?ilimlerini bilimsel olarak incelemek ve bu sayede **spor psikolojisi** alan?nda kültüre özgü ara?tırmalara zemin hazırlamak hedeflenmiştir. Elde edilen veriler, etik e?itim programlar?n?n geli?tirilmesi ve spor ortam?nda fair play ruhunun te?vik edilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, sosyal bili?sel teoriye dayanan ahlaktan uzakla?ma kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireylerin kendi ahlaki standartlar?na aykır? hareket ettiklerinde ortaya ç?kan iç çat??may? (vicdan azab?n?) ortadan kaldırmak için kulland?klar? bir dizi bili?sel yeniden yap?landırma stratejisini ifade eder.

SAÜÖ, spor bağılamına özgü durumlar ele alarak, sporcuların saldırganlık, hile veya kural ihlali gibi etik davranışlar nasıldır rasyonelleştirdiklerini veya masum gösterdiklerini tespit etmeye odaklanır. Ölçeğin tek faktörlü yapısı, ahlaktan uzaklaşmanın spor ortamındaki genel düzeyini bütüncül olarak ölçtüğünü göstermektedir.

Geçerlik

Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması sırasında yapılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin yapısal **geçerliliğini** destekleyen iyi uyum indeksleri sunmuştur. Bu indeksler, kâsa formun teorik tek faktörlü yapısının örneklem verileriyle uyumlu olduğunu göstermektedir.

Elde edilen uyum indeksleri aşağıdaki gibidir:

Ki-kare/sd (χ^2/df) = 2,99 (Bu değer 3.0'ün altında olması iyi uyumu gösterir.)

GFI (Goodness of Fit Index) = 0,97

AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) = 0,94

CFI (Comparative Fit Index) = 0,92

NNFI (Non-Normed Fit Index) = 0,88

RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) = 0,068 (0.08 altında olması kabul edilebilir uyumu ifade eder.)

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual) = 0,052 (0.08 altında olması iyi uyumu ifade eder.)

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık **güvenirliliği**, **Cronbach Alpha** katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen Cronbach Alpha katsayısı 0,78 olarak bulunmuştur.

Bu değer, psikometrik ölçme araçları için genel kabul görmüş standartlara göre ölçeğin maddeleri arasında yeterli düzeyde bir iç tutarlılık olduğunu ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir. Bu yüksek **güvenirlilik** düzeyi, ölçeğin tekrarlı ölçümlerde tutarlı sonuçlar vereceğine işaret eder.

Faktör Analizi

Sporda Ahlaktan Uzaklaşma Ölçeği, tek faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu durum, ölçeğin tüm maddelerinin tek bir temel psikolojik yapıya, yani spor bağlamındaki genel ahlaktan uzaklaşma eğilimini ölçtüğünü ifade etmektedir.

Tek faktörlü model, ölçeğin kâsa formunun yapısal basitliğini ve uygulama kolaylığını desteklemektedir. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçları, bu tek faktörlü yapının Türk sporcu

örnekleminde iyi bir şekilde temsil edildiğini doğrulamıştır.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama ve Geliştirme (Orijinal ölçeğin kısa formunun Türk kültürüne uyarlanması)

Format: Yazılı anket formu

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Kısa Form)

Popülasyon Grubu: Sporcular

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir, ancak üniversite spor bilimleri fakültesi dergisindeki yayın dikkate alındığında genellikle genç yetişkin (üniversite) veya aktif sporcu popülasyonu hedeflenmiştir.

Popülasyon Detayları: Çalışma, aktif olarak spor yapan bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 7'li **Likert Ölçeği** kullanılmıştır (1=Hiç katılmıyorum - 7= Tamamen katılmıyorum).

Anahtar Kelimeler

Ahlaki Standartlar, Yapısal Etkilik Modellemesi, Cronbach Alpha, Etik Davranış, Fair Play, **Likert Derecelendirme**, Spor Etiği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynaklarda belirtilmemiştir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Sağlanan kaynaklarda belirtilmemiştir.

Yazma Adresi: Bahri Gürpınar (Yazarın ilgili akademik kurum adresi kullanılmadığı.)

Bizim, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Bahri Gürpınar tarafından 2015 yılında yayınlanan makale kapsamında Türk kültürüne uyarlanmıştır. Akademik amaçlı kullanımlar için yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin orijinal makalesi ve uyarlama çalışması açık erişim olarak sunulmuştur.

Orijinal makalenin bağlantısına buradan ulaşılabilir: dergiler.ankara.edu.tr.

Ölçeğin PDF formatındaki kısa formu da mevcuttur. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: sporda-ahlaktan-uzaklasma-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Gürp?nar, B. (2015). Sporda ahlaktan uzakla?ma ölçe?i k?sa formunun Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çal??ması?. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 13(1), 57-64.

Sporda Ahlaktan Uzakla?ma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Tek faktörlüdür.

" Sporcular?n birbirlerini a?a??lamalar? gerçekte kimseye zarar vermez "

ARABPSYCHOLOGY.COM